

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення окремих положень про забезпечення безпеки посадових осіб, які виконують або виконували свої повноваження у період дії стану війни та/або воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях»

1. Мета

Метою законопроекту є забезпечення безперервного та стабільного функціонування ключових державних інституцій, які ухвалюють стратегічні рішення в умовах війни, шляхом удосконалення правового регулювання державної охорони та забезпечення безпеки Президента України, вищих посадових осіб держави, керівників органів сектору безпеки і оборони, народних депутатів України та членів їхніх сімей, які виконують або виконували свої повноваження у період дії стану війни та/або воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях, а також посилення інституційної спроможності Управління державної охорони України, Служби безпеки України та Національної поліції України щодо виконання відповідних завдань.

2. Загальна характеристика та основні положення законопроекту

Законопроектом пропонується внести зміни до п'яти законів України: «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб», «Про статус народного депутата України», «Про загальну структуру і чисельність Управління державної охорони України», «Про Службу безпеки України» та «Про Національну поліцію».

Основні положення законопроекту передбачають таке:

- доповнення Закону України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб» новою статтею 7-1 «Особливості забезпечення безпеки осіб, які виконують або виконували свої повноваження у період дії стану війни та/або воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях», якою встановлюються спеціальні (посилені) гарантії державної охорони Президента України, а також посадових осіб, визначених статтею 6 цього Закону, які виконують або виконували повноваження у зазначений період;

- встановлення довічної державної охорони членам сім'ї Президента України, який виконує або виконував повноваження у період дії стану війни та/або воєнного стану, після припинення його повноважень (крім випадків усунення з поста в порядку імпічменту), а також окремого регулювання для членів сім'ї Президента України, який виконував повноваження у період Війни за Незалежність України;

- поширення вимог щодо забезпечення безпеки у період дії стану війни та/або воєнного стану на Головнокомандувача Збройних Сил України, Начальника Генерального штабу Збройних Сил України, Голову Служби безпеки України, керівника Служби зовнішньої розвідки України, керівника

розвідувального органу Міністерства оборони України та Міністра внутрішніх справ України;

- встановлення строків забезпечення безпеки членів сімей посадових осіб (протягом строку повноважень та один рік після їх припинення, а у разі насильницької смерті посадової особи - протягом періоду дії стану війни та/або воєнного стану і п'яти років після його припинення чи скасування);

- встановлення диференційованих строків державної охорони посадових осіб після припинення ними повноважень: п'ять років - для посадових осіб, визначених статтею 6 та частиною другою статті 7-1 Закону, десять років - для тих із них, хто був членом Ставки Верховного Головнокомандувача та/або членом Ради національної безпеки і оборони України (крім випадків набрання законної сили обвинувальним вироком суду у вигляді позбавлення волі щодо відповідної особи), із поширенням аналогічного режиму на Голову Верховної Ради України та Прем'єр-міністра України, які виконували повноваження у період Війни за Незалежність України;

- запровадження можливості забезпечення охорони за рішенням Президента України членів Ставки Верховного Головнокомандувача та/або Ради національної безпеки і оборони України, які не належать до посадових осіб, визначених статтею 6 Закону;

- збільшення граничної чисельності Управління державної охорони України, встановленої статтею 2 Закону України «Про загальну структуру і чисельність Управління державної охорони України», з 2993 до 5500 осіб;

- доповнення статті 24 Закону України «Про Службу безпеки України» та статті 23 Закону України «Про Національну поліцію» новими пунктами, якими на Службу безпеки України та Національну поліцію покладається обов'язок сприяти Управлінню державної охорони України у здійсненні державної охорони осіб, зазначених у статтях 7 та 7-1 Закону України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб».

3. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Повномасштабна збройна агресія російської федерації проти України та дія правового режиму воєнного стану суттєво підвищили рівень загроз життю, здоров'ю та безпеці Президента України, вищих посадових осіб держави, керівників органів сектору безпеки і оборони, а також членів їхніх сімей.

Водночас чинне законодавство не охоплює окремі ключові посади військового керівництва та інших посадових осіб, які внаслідок характеру виконуваних повноважень, участі в ухваленні стратегічних рішень та протидії збройній агресії є пріоритетними цілями для ворога. Реальність таких загроз підтверджується вже зафіксованими випадками підготовки та вчинення замахів, а також убивств представників військового й державного керівництва.

Чинна редакція Закону України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб» не повною мірою враховує

специфіку виконання повноважень в умовах збройної агресії та не встановлює достатніх гарантій безпеки відповідних осіб після припинення ними повноважень, зокрема з огляду на можливі спроби помсти, фізичного усунення або іншого протиправного впливу з боку держави-агресора, її спеціальних служб чи пов'язаних із ними структур.

Крім того, чинна чисельність Управління державної охорони України не відповідає обсягу завдань, покладених на цей орган в умовах воєнного стану, зокрема у зв'язку з необхідністю забезпечення охорони розширеного кола посадових осіб та членів їхніх сімей. Уточнення потребують також засади взаємодії Управління державної охорони України зі Службою безпеки України та Національною поліцією України під час організації та здійснення заходів державної охорони.

4. Стан нормативно-правової бази у сфері правового регулювання

Правовідносини у відповідній сфері регулюються Конституцією України, законами України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб», «Про статус народного депутата України», «Про загальну структуру і чисельність Управління державної охорони України», «Про Службу безпеки України», «Про Національну поліцію», «Про правовий режим воєнного стану» та іншими актами законодавства України.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація положень законопроекту, зокрема в частині збільшення граничної чисельності Управління державної охорони України з 2993 до 5500 осіб та розширення переліку осіб, безпека і охорона яких підлягає забезпеченню, потребуватиме додаткових видатків із Державного бюджету України на утримання особового складу, його матеріально-технічне, фінансове та інше забезпечення.

Конкретний обсяг додаткових бюджетних видатків підлягає визначенню головним розпорядником бюджетних коштів – Управлінням державної охорони України – та має враховуватися під час формування проєкту Державного бюджету України на відповідний та наступні бюджетні періоди. Реалізація законопроекту здійснюватиметься в межах видатків, передбачених у Державному бюджеті України на відповідний рік, а також за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством.

6. Прогнозовані соціально-економічні та інші наслідки прийняття законопроекту

Прийняття законопроекту сприятиме:

- підвищенню рівня захищеності Президента України, вищих посадових осіб держави, керівників органів сектору безпеки і оборони в умовах дії стану війни та/або воєнного стану;

- забезпеченню сталості та безперервності функціонування конституційних органів державної влади в умовах підвищених безпекових ризиків;

- посиленню інституційної спроможності Управління державної охорони України за рахунок збільшення його чисельності та розширення механізмів взаємодії із Службою безпеки України та Національною поліцією;

- формуванню чітких і передбачуваних гарантій державної охорони посадових осіб після припинення ними повноважень, що є превентивним чинником протидії можливим протиправним посяганням.

Реалізація законопроекту потребуватиме додаткового фінансування з Державного бюджету України в обсягах, зазначених у розділі 5 цієї пояснювальної записки.

Народні депутати України

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Костенко Роман Васильович
Сертифікат: 3FAA9288358EC003040000004F162F00BF07DD00
Дійсний до: 24.12.2026 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
221д9/1-2026/205145 від 01.09.2026

2328147